

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

1. Előadás

Biztosítás, mint pénzügyi - szolgáltatás kialakulása, fejlődése. Történeti áttekintés.

Kovács Norbert
SZE, Gazdálkodástudományi
Tanszék

A biztosítás lényege:

- „...az egyedileg bizonytalan, összességében becsülhető pénzszükséglet fedezését közösségben és időben történő kockázatkiegyenlítés alapján valósítja meg...”
- A biztosítás speciális pénzügyi szolgáltatás: a kockázat, a kárvalószínűség átadása, szerződésben rögzített feltételek mellett, díjfizetés ellenében

A biztosítástörténet nagy korszakai

- Az ókortól a 17. századig: biztosításszerű tevékenység (felosztó-kirovó rendszer)
- A 17. századtól – biztosítás
- A korszakhatárt a 17. században a biztosítás matematikai-statisztikai megalapozása hozta el – Pascal, de Fermat, Bernoulli

Biztosításszerű tevékenység már az ókorban?

- Ókori Kína, Mezopotámia, Egyiptom – aktív kereskedelmi tevékenység – egyes írásos források szerint megjelenik a szállítmányok „biztosítása”
  - i.e. 2250 körül: kereskedő karavánok közös kockázatviselése – kárfelosztása
- Római Birodalom
  - Pun háborúk időszaka – „Szállítmánybiztosítás”
  - Temetkezési „egyesületek” (gyengék testületei) – a várható élettartam első becslése – Ulpianus prefektus (kr.u. 200 körül)

Biztosításszerű tevékenység a középkorban

- 12. századtól: „Gildék” – közös teherviselés – például városi tűzvészek esetén
  - 1347: Az első „biztosítási kötvény” – Genova
  - 1349: törvényi szabályozás a „tengeri biztosításokra”
  - 15-16. század – nagy földrajzi felfedezések, élénkülő kereskedelmi tevékenység – nagy távolságok: tengeri biztosítások (Spanyolország, Franciaország, Portugália, Anglia)
-

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Biztosításszerű tevékenység az újkor hajnalán

- 1653: Lorenzo Tonti – sajátos életjáradékforma (államkölcsön és életjáradék kombinációja)
  - 17. század: gyakori tűzvészek – újabb fejlődési hullám a tűzkárbiztosításban
    - 1677: General-Feuer Kasse, Hamburg
    - 1680: The Fire Office, London
  - 1688: a „Lloyd’s” megalakulása – az első két társaság: *The London Assurance Corporation*, *Royal Exchange Corporation* – London a tengeri biztosítások központja
-

Pillanatképek a magyar biztosítástörténetből

- 16. századtól: biztosításszerű tevékenység
    - Céheknél: támogatások keresőképtelenségre, öregségre, temetésre, gondoskodás az özvegyekről, árvákról
    - Bányászok „gondoskodó szervezetei” – bányatársládák – (1950-es évekig)
  - 18. század közepétől: „tűzpénztárak felállítása” (szepesi városok)
  - 1797: Országos Budai Nyugdíjintézet megalapítása
-

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Pillanatképek a magyar biztosítástörténetből

- 1807-1854: Rév-komáromi Hajózást Bátorosító Társaság
- 1820-as évek – „iparszerű” biztosítás: két bécsi tűzkárbiztosító
- 1831: Trieszti Általános Biztosító Társulat
- 1838: Adriai Biztosító Társulat
- 1845- 1857: Győri Kölcsönös Hajó Biztosító Társaság
- Jégverés Elleni Kölcsönös Biztosító Magyar Egyesület – 1858-ban beolvad az Első Magyarba

Pillanatképek a magyar biztosítástörténetből

- 1857: Első Magyar Általános Biztosító Társaság (Lévay Henrik és Hergessel Antal – Az alapítók között: Apponyi György, Deák Ferenc, Eötvös József)
  - 1858: gyári viszontbiztosítási egyezmény
  - 1913: 114 biztosító „vállalat” – 38 külföldi, 13 szövetkezet, 2 állami balesetbiztosító, 5 nyugdíjpénztár, 30 csak életbiztosító
  - 1938: 49 magánbiztosító – Adriai konszern – 24%; Első Magyar Konszern – 21%; Generali konszern-17%
-

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

A két világháború hatása a magyar biztosításügyre

- Állományvesztés
  - Tartalékok elvesztése (állampapírok és ingatlanok)
  - Pénzügyi problémák (korona és pengő infláció)
  - Csődök: Phönix és a Hollandi (1936)
  - Bizalom – és Ügyfélvesztés
-

A szocializmus időszaka

- 1947: bankok államosítása
- 1949: Az Állami Biztosító megalapítása
- 1952: A biztosítás állami monopóliuma

- 1986: a biztosítási monopólium megszüntetése

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
KAUTZ GYULA GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

Köszönöm a figyelmet!

kovacsn@sze.hu
